

TÁJÉKOZTATÓ

A 2023. ÉVI XXV. TÖRVÉNY BEJELENTŐVÉDELMI SZABÁLYAIRÓL

Tisztelt Ügyfelünk!

Az alábbiakban a panaszokról, a közérdekű bejelentésekről, valamint a visszaélések bejelentésével összefüggő szabályokról szóló **2023. évi XXV. törvényről (a továbbiakban: Panasztv.)** szeretnénk rövid, átlátható tájékoztatást nyújtani. A Panasztv. célja, hogy átfogó keretet biztosítson a panaszok és közérdekű bejelentések kezelésének, valamint a visszaélések bejelentésének módjának, mindamelllett nagy hangsúlyt fektet a bejelentési jogukkal élő jogi védelmére is. A Panasztv. az alábbi struktúra szerint nyújt eligazítást a panaszkezelés eljárásrendjére és a visszaélést bejelentők védelmére nézve:

1. Panaszok kezelése:

- Meghatározza a panaszok benyújtásának, nyilvántartásának és kivizsgálásának módját.
- Előírja, hogy a panaszokat fogadó szervezetek kötelesek megfelelő intézkedéseket tenni a panaszok orvoslására.

2. Közérdekű bejelentések:

- Szabályozza a közérdekű bejelentések fogadását és kezelését.
- Biztosítja a bejelentők védelmét, hogy azok ne szenvedjenek hátrányos megkülönböztetést vagy retorziót.

3. Visszaélések bejelentése:

- Részletesen meghatározza a visszaélések bejelentésének folyamatát.
- Külön figyelmet fordít a visszaélések bejelentésével kapcsolatos védelmi intézkedésekre, mint például a bejelentők anonimitásának biztosítására.

4. Nyilvánosság és átláthatóság:

- Előírja, hogy a bejelentésekkel és panaszokkal kapcsolatos információkat nyilvánosságra kell hozni, ezzel is biztosítva az átláthatóságot.
- Kötelezi a Panasztv. hatálya alá tartozókat, hogy rendszeres jelentéseket készítsenek a bejelentések kezeléséről és az azokkal kapcsolatosan megtett intézkedésekről.

A Panasztv. fontos lépés a jogbiztonság és az állampolgárok jogainak védelme érdekében, mivel részletes szabályokat rögzít a panaszok és bejelentések kezelésével, valamint a visszaélések feltárásával kapcsolatosan. A Panasztv. rendelkezések közül részletesebben kívánunk Ügyfeleink számára tájékoztatást nyújtani a törvény bejelentővédelmi szabályairól.

A Panasztv. rendelkezéseinek szövegszerű idézése nélkül, a jogszabály szakaszainak tematikáját követve ismertetjük az alábbiakban a visszaélést bejelentők védelméről szóló szabályokat.

A PANASZTV. 41-49-§§-AINAK ISMERTETÉSE:

41. § - Hátrányos intézkedések

- **41. § (1):** Minden hátrányos intézkedés jogellenesnek minősül, ha az a bejelentés jogszerű megtétele miatt történik, még akkor is, ha egyébként jogszerű lenne. Ez vonatkozik a bejelentő munkaviszonyára vagy egyéb jogviszonyára.
- **41. § (2):** Hátrányos intézkedésnek minősül különösen:
 - felfüggesztés, csoportos létszámcsökkentés, felmondás,
 - lefokozás, előléptetés megtagadása,
 - munkaköri feladatok átruházása, munkavégzés helyének megváltoztatása, bér csökkenés, munkaidő megváltoztatása,
 - képzés megtagadása,
 - negatív teljesítményértékelés vagy munkareferencia,
 - fegyelmi intézkedés, megrovás, pénzügyi szankció,
 - kényszerítés, megfélemlítés, zaklatás, kiközösítés,
 - Hátrányos megkülönböztetés, tisztességtelen bánásmód,
 - határozott idejű foglalkoztatásra irányuló jogviszony határozatlan idejűvé átalakításának elmulasztása,
 - határozott idejű munkaszerződés megújításának elmulasztása vagy idő előtti megszüntetése,
 - károkozás, személy jóhírnevének megsértése, pénzügyi veszteség,
 - olyan intézkedés, amely megakadályozza a jövőbeni foglalkoztatást az ágazatban,
 - egészségügyi alkalmassággal összefüggő vizsgálat előírása,
 - áru- vagy szolgáltatási szerződés idő előtti megszüntetése vagy felmondása,
 - engedély visszavonása.
- **41. § (3):** Ha a bejelentő bizonyítja a bejelentés jogszerűségét, vélelmezni kell, hogy a hátrányos intézkedés a bejelentés miatt történt. Az intézkedést hozó személy köteles bizonyítani, hogy az intézkedés alapos indokkal történt és nem a bejelentés miatt.
- **41. § (4)-(5):** A hátrányos intézkedések jogellenesnek minősülnek a bejelentő tulajdonában álló vagy vele foglalkoztatási vagy szerződéses jogviszonyban álló jogalanyok sérelmére is, ha azok a bejelentés miatt történnek.

42. § - Bejelentők felelőssége

- **42. § (1)-(4):** A bejelentő nem vonható felelősségre, ha a bejelentés jogszerű volt és alapos okkal feltételezte, hogy a bejelentés szükséges a körülmények feltárásához. Ez a védelem törvény által védett titkok nyilvánosságra hozatalára is

vonatkozik, kivéve, ha a bejelentő bűncselekményt követett el az információk megszerzésével.

43. § - Jogi segítségnyújtás

- **43. § (1)-(2):** Az állam jogi segítségnyújtást biztosít a bejelentőknek, és tájékoztatást, tanácsadást nyújt az eljárásokról, jogorvoslati lehetőségekről, valamint a bejelentők jogairól és kötelezettségeiről. Ennek részletes szabályait a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény tartalmazza.

44. § - Jogkorlátozó nyilatkozatok érvénytelensége

- **44. §:** A Panasztv. visszaélést bejelentők védelmével kapcsolatos alcímében meghatározott jogokat korlátozó vagy kizáró nyilatkozatokra, szerződésekre nem lehet jogszerűen hivatkozni hatósági vagy bírósági eljárás során.

45. § - A bejelentés jogszerűsége

- **45. §:** A bejelentés jogszerű, ha azt a Panasztv. visszaélések bejelentésével kapcsolatos fejezetben meghatározott visszaélés-bejelentési rendszerek valamelyikén keresztül tették meg, a bejelentő alapos okkal vélelmezte az információk valós voltát és azokat munkavégzéssel kapcsolatos tevékenysége során szerezte.

46. § - Nyilvánosságra hozatal

- **46. § (1)-(2):** A bejelentés nyilvánosságra hozatala jogszerű, ha a bejelentő alapos okkal vélelmezte, hogy a körülmény nyilvánvalóan veszélyezteti a közérdeket vagy ha a bejelentéssel kapcsolatos intézkedések határidőben nem történtek meg.

47. § - Európai uniós intézményeknél tett bejelentés

- **47. §:** A bejelentés jogszerű, ha azt az európai uniós intézményeknél tették meg, és teljesültek a 45. § b) és c) pontja szerinti feltételek.

48. § - Védelem feltételei

- **48. § (1)-(2):** A védelem csak akkor illeti meg a bejelentőt, ha a bejelentett információk európai uniós jogi aktusok hatálya alá tartoznak, kivéve, ha a bejelentő titoktartási kötelezettséget vagy más jogszabályokat megszeg.

49. § - Anonimitás és harmadik személyek védelme

- **49. § (1)-(2):** Az anonimitás megőrzése esetén is védelmet élvez a bejelentő, ha később azonosítják. A védelem kiterjed azokra is, akik segítséget nyújtanak a

bejelentőnek, illetve a bejelentővel kapcsolatban álló személyekre, akik hátrányos intézkedésnek vannak kitéve.

ÖSSZEFOGLALÁS

Mint jól látható, a Panasztv. szerint a megtorlás tilalma alapelveként jelenik meg, amely kimondja, hogy minden, a bejelentő számára hátrányos intézkedés jogellenes, ha azt a bejelentés miatt alkalmazzák. Ez a szabály a jogszerű bejelentés, a hátrányos intézkedés, és a jogviszony vagy szerződéses kapcsolat megléte esetén alkalmazható. A Panasztv. biztosítja a bejelentők számára a jogorvoslat lehetőségét, és előírja, hogy a hátrányos intézkedést hozónak kell bizonyítania, hogy az intézkedés nem a bejelentés miatt történt.

Továbbá a Panasztv. kiterjed a közvetett megtorlás esetére is, amikor a hátrányos intézkedés nem közvetlenül a bejelentőre, hanem a vele kapcsolatos jogalanyra vonatkozik. Ebben az esetben is vélelmezni kell, hogy a hátrányos intézkedés a bejelentés miatt történt, és a bizonyítási teher a hátrányos intézkedést hozóra hárul.

Az ismertetett intézkedések célja, hogy a bejelentők bátorítva érezzék magukat a visszaélések jelentésére, anélkül hogy retorzióktól kellene tartaniuk.

További esetleges kérdésük esetén, kérjük, keressék bizalommal Társaságunk HR vagy Támogatás Megfelelési Osztályát a honlapunkon megtalálható elérhetőségek valamelyikén.